

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Хіміко-біологічний факультет

Кафедра ботаніки і садово-паркового господарства

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	ДИЗАЙН КВІТНИКІВ
Ступінь освіти Освітня програма	Магістр Садово-паркове господарство. Ландшафтний дизайн
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2020-2021/ I семестр / 1 курс
Викладач	Туровцева Н. М.
Профайл викладача	http://hb.mdpu.org.ua/kafedra-botaniky-i-sadovo-parkovogo-gospodarstva/sklad-kafedry-botaniky-i-sadovo-parkovogo-gospodarstva/turovtseva-natalya-mykolayivna/
Контактний тел.	0976764726
E-mail:	natali.turovceva@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=697

Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосередини, згідно графіку роботи кафедри ботаніки і садово-паркового господарства <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.
---------------------	---

1. АНОТАЦІЯ

На сучасному етапі розвитку суспільства першорядного соціально-економічно значення набуває проблема оздоровлення природного середовища та створення сприятливих умов для життєдіяльності людини. Важливу роль при цьому відіграє зелене будівництво і господарство. За його допомогою зберігається гармонійний зв'язок людини з природою, здійснюється оздоровлення життєвого середовища людей, поліпшуються умови їх праці і відпочинку.

Під час масового будівництва, благоустрою, озеленення населених пунктів доцільно застосовувати сучасні прийоми квітникового оформлення. Воно повинно бути простим у виконанні, лаконічним, максимально виразним, економічним, функціонально цілеспрямованим тощо. Водночас квітникове оформлення повинно нівелювати жорсткі елементи сучасної архітектури і органічно вписуватися в навколишнє середовище. Широкий асортимент декоративних трав'янистих рослин дозволяє створювати найкращі поєднання кольорів і архітектоніки рослин для оформлення об'єктів ландшафтної архітектури.

У навчальному курсі «**Дизайн квітників**» вивчаються основи теорії кольорознавства та її застосування при створенні квітникових композицій. Особливе місце відводиться характеристиці різних типів квітників та їх дизайну, оформленню квітників і догляду за ними (підготовка ділянки, посадкового матеріалу, садіння, полив, розпушування, підживлення, догляд за надземною частиною рослин, укриття рослин на зиму тощо). Наведено варіанти оформлення різних типів квітників.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Викладання навчальної дисципліни “**Дизайн квітників**” передбачає формування чіткої системи теоретичних знань з основ планування та особливостей створення квітників різного типу, агротехніки, вирощування та догляду за декоративними квітковими рослинами та практична підготовка студентів з питань квіткового озеленення і оформлення зелених об'єктів різного типу.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Здатність розробляти технології вирощування декоративних та плодкових рослин в закритому та відкритому ґрунті.

СК 03. Здатність проектувати та реалізовувати заходи з інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення і утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів рекреаційного призначення, об'єктів культурної спадщини і агроландшафтів півдня України.

СК 14. Здатність до отримання нових знань та проведення прикладних досліджень в галузі садово-паркового господарства, узагальнення та систематизації отриманої інформації.

СК 15. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах вищої та фахової передвищої освіти, навчати співробітників інноваційної діяльності та здійснювати просвітницьку природоохоронну діяльність серед населення.

СК 16. Здатність враховувати регіональний контекст ґрунтових та кліматичних умов при рекреаційному навантаженні та глобальних змінах клімату для проектування і експлуатації садово-паркових об'єктів.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

ПР 03. Пропонувати та впроваджувати у виробництво сучасні технології вирощування садивного матеріалу: декоративних та плодкових дерев, кущів, квіткових культур, газонних трав.

ПР 04. Оцінювати економічну ефективність пропонованих рішень.

ПР 05. Пропонувати та організовувати еколого-біологічні та технологічні заходи створення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів рекреаційного призначення, природних і культурних ландшафтів.

ПР 08. Організувати роботу колективу виконавців проектів.

- ПР 09.** Презентувати результати виконаних досліджень в галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефахівцям.
- ПР 12.** Створювати об'єкти озеленення різного призначення та підбирати комплекс робіт по догляду за рослинами у насадженнях.
- ПР 16.** Здійснювати популяризацію ідеї комфортного міста, публічних просторів за рахунок створення, привабливих рекреаційних і пейзажних локацій в контексті розвитку туристичної інфраструктури регіону.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	14	30	76

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОФОРМЛЕННЯ КВІТНИКІВ						

2	Тема 1. Введення. Значення і мета курсу «Дизайн квітників».	Самостійна робота (2 год.)	1-6	Введення. Значення і мета курсу «Дизайн квітників».	впродовж першого навчального семестру(перший періодичний контроль)
8	Тема 2. Основні принципи художньо-естетичного оформлення квітників.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-6	Типи планування .Ритм композиції. Симетрія композиції. Пропорційність частин. Масштабність. Лінійна і повітряна перспектива. Світло і тінь у квітниковому оформленні. Архітектурні елементи.	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
16	Тема 3. Основні види декоративних трав'янистих рослин і їх використання в ландшафтному дизайні.	Практична робота (10 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-6	<i>Однорічні квіткові рослини:</i> красивоквітучі однорічники; декоративно-листяні	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

				<p>рослини; сухоцвіти; килимові рослини; виткі рослини. <i>Дворічні квіткові.</i> <i>Багаторічн і квіткові рослини:</i> багаторічни ки, які зимують у відкритому грунті; багаторічни ки, які не зимують у відкритому грунті; цибулинні та бульбоцибу линні рослини.</p>		
6	Тема 4. Основні прийоми оформлення квітників.	<p>Лекція (2 год.)</p> <p>Самостійна робота (4 год.)</p>	1-6	<p>Основи теорії кольорознавства і кольорових поєднань. Зорові ефекти при сприйманні</p>		впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

				кольору. Психофізіо логічний вплив кольору. Основні закономірн ості контрастни х кольорових поєднань. Гармонія кольорових поєднань.		
2	Тема 5. Класифікація квітників.	Практична робота (2 год.)	1-6	Класифікація квітників за періодом цвітіння, за формою й розташуванням, за розташуванням рослин у вертикальній площині, за типом комбінування рослин.		впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 6. Найпоширеніші типи квітників.	Лекція (2 год.) Практична робота (4 год.)	1-6	Бордюри. Клумби.		впродовж першого навчального

				<p>Рабатки. Переносні квітники у вазах і контейнерах. Підвісні квітники. Квітникові угруповання. Солітери. Стрічки. Групи. Масив. Міксбордери. Арабески. Рокарій. Килимові квітники.</p>	<p>семестру (перший періодичний контроль)</p>
34	<p>Тема 7. Комплексні садово-паркові композиції з квітниковими рослинами.</p>	<p>Лекція (2 год.) Практична робота (2 год.) Самостійна робота (30 год.)</p>	1-6	<p>Види партерів. Модульні квітники. Сад неперервного цвітіння. Мініатюрні квітникові сади. Квітникові галявини. Водойми. Оформлення балконів квітникови</p>	<p>впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)</p>

				ми рослинами.		
--	--	--	--	------------------	--	--

**БЛОК 2.
СТВОРЕННЯ КВІТНИКІВ І ДОГЛЯД ЗА НИМИ**

2	Тема 8. Створення квітників.	Лекція (2 год.)		Обстеженн я ділянки та складання схем і проектів. Підготовка ділянки.		впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
4	Тема 9. Висаджування рослин.	Практичне заняття (4 год.)	1-6	Рослини з однорічним циклом розвитку. Дворічники Багаторічни ки.		впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10	Тема 10. Догляд за квітниками.	Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-6	Полив. Догляд за грунтом. Прополова ння. Мульчуван ня ґрунту. Підстриган		впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

				<p>ня рослин. Підв'язуван ня квітникови х та декоративн их рослин. Прищипува ння. Пасинкуван ня. Удобрення і підживленн я. Прибиранн я і укриття рослин на зиму.</p>		
5	Тема 11. Квітникове оформлення пам'ятників і меморіальних комплексів.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-6	<p>Основні умови, що впливають на вибір прийомів квітникового оформленн я. Вимоги до деревно-чагарникових і квітникових рослин.</p>		впродовж першого навчального семестру (другий періодичний

2	Тема 12. Відновлення квітників.	Самостійна робота (2 год.)	1-6	Реставраційні роботи.	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
16	Тема 13. Кам'яні композиції і кам'яні сади та прийоми їх оформлення.	Лекція (2 год.) Практична робота (4 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-6	Рекомендації зі створення кам'яних композицій і кам'янистих садів на об'єктах ландшафтної архітектури. Основні шляхи художнього вираження природних гірських ландшафтів у садово-парковому мистецтві. Кам'яні сади в садово-парковому ландшафті.	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

4	Тема 14. Квітникове оформлення рекреаційної зони узбережжя Азовського моря.	Самостійна робота (4 год.)	1-6	Видовий склад квітникових рослин та особливості їх вирощування в умовах узбережжя Азовського моря.	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
---	---	----------------------------	-----	--	---

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Основні принципи художньо-естетичного оформлення квітників.	Типи планування. Ритм композиції. Симетрія композиції. Пропорційність частин. Колірна гармонія. Масштабність. Лінійна і повітряна перспектива. Світло і тінь у квітниковому оформленні.
Тема 2. Основні прийоми оформлення квітників.	Основи теорії кольорознавства і кольорових поєднань, психофізіологічний вплив кольору. Основні закономірності контрастних кольорових поєднань.
Тема 3. Найпоширеніші типи квітників.	Бордюри. Клумби. Рабатки. Переносні квітники у вазах і контейнерах. Підвісні квітники. Квітникові угруповання. Солітери. Стрічки. Групи. Масив. Міксбордери. Рокарій. Арабески. Килимові квітники.
Тема 4. Комплексні садово-паркові композиції з квітниковими рослинами.	Види партерів. Модульні квітники. Сад неперервного цвітіння. Мініатюрні квітникові сади. Квітникові галявини. Водойми.
Тема 5. Створення квітників.	Обстеження ділянки та складання схем і проектів. Підготовка ділянки.
Тема 6. Квітникове оформлення пам'ятників і меморіальних комплексів.	Основні умови, що впливають на вибір прийомів квіткового оформлення.
Тема 7. Кам'янисті композиції і кам'янисті сади та прийоми їх оформлення.	Рекомендації зі створення кам'яних композицій і кам'янистих садів на об'єктах ландшафтної архітектури.

7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Основні види декоративних трав'янистих рослин і їх використання в ландшафтному дизайні.	Однорічні квіткові рослини: красивоквітучі однорічники; декоративно-листяні рослини; килимові рослини; виткі рослини.
Основні види декоративних трав'янистих рослин і їх використання в ландшафтному дизайні.	Дворічні квіткові.
Основні види декоративних трав'янистих рослин і їх використання в ландшафтному дизайні. Багаторічні квіткові рослини.	Багаторічники, які зимують у відкритому ґрунті; багаторічники, які не зимують у відкритому ґрунті; цибулинні та бульбоцибулинні рослини
Класифікація квітників.	Класифікація квітників за періодом цвітіння, за формою й розташуванням, за розташуванням рослин у вертикальній площині, за типом комбінування рослин.
Найпоширеніші типи квітників.	Розробка ескізів партерів.
Найпоширеніші типи квітників.	Розробка ескізів арабесок.
Комплексні садово-паркові композиції з квітниковими рослинами.	Розробка ескізів модульних квітників.
Висаджування рослин. Кам'янисті композиції і кам'янисті сади та прийоми їх оформлення. Основні шляхи художнього вираження природних гірських ландшафтів у садово-парковому мистецтві. Кам'янисті сади в садово-парковому ландшафті.	Рослини з однорічним циклом розвитку. Дворічники. Багаторічники.
Догляд за квітниками.	Полив. Догляд за ґрунтом. Прополювання. Мульчування ґрунту. Підстригання рослин. Підв'язування квітникових та декоративних рослин. Прищипування. Пасинкування. Удобрення і підживлення.

Кам'янисті композиції і кам'янисті сади та прийоми їх оформлення. в садово-парковому ландшафті.

Основні шляхи художнього вираження природних гірських ландшафтів у садово-парковому мистецтві. Кам'янисті сади

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Введення. Значення і мета курсу «Дизайн квітників».	Введення. Значення і мета курсу «Дизайн квітників».
Основні принципи художньо-естетичного оформлення квітників.	Архітектурні елементи.
Основні види декоративних трав'янистих рослин і їх використання в ландшафтному дизайні.	Сухоцвіти
Основні прийоми оформлення квітників.	Гармонія кольорових поєднань
Комплексні садово-паркові композиції з квітниковими рослинами.	Оформлення балконів квітниковими рослинами. Розробка ескізів.
Комплексні садово-паркові композиції з квітниковими рослинами.	Розробка ескізів озеленення штучної водойми.
Комплексні садово-паркові композиції з квітниковими рослинами.	Розробка ескізів рокарію.
Догляд за квітниками.	Прибирання і укриття рослин на зиму.

Відновлення квітників.	Реставраційні роботи.
Квітникове оформлення пам'ятників і меморіальних комплексів.	Вимоги до деревно-чагарникових і квітникових рослин.
Кам'янисті композиції і кам'янисті сади та прийоми їх оформлення.	Кам'янисті сади в садово-парковому ландшафті. Японський сад каменів.
Квітникове оформлення рекреаційної зони узбережжя Азовського моря	. Видовий склад квітникових рослин та особливості їх вирощування в умовах узбережжя Азовського моря.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
Практичні	«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його

заняття	<p>викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: коротка історія розвитку та методи створення художніх садів / В.І. Білоус. – Київ : Наук. світ, 2001. – 299 с.

2. Пушкар В.В. Дизайн квітників : Навчальний посібник / За ред. проф. Є.А. Антоновича. — К. : Альтерпрес, 2007. — 336 с: іл., 20 кол. іл.
3. Пушкар В.В. Ландшафтна архітектура та дизайн : практикум / В.В. Пушкар, А.Д. Жирнов. – Київ : НАКККіМ, 2012. – 128 с.
4. Пушкар В.В. Дизайн рослинних угруповань : навчально-методичний комплекс/ В.В. Пушкар. – Київ : НАКККіМ, 2015. – 88 с.
5. Соколова Т.А. Цветочное оформление. Принципы выбора ассортимента по цвету и пропорции: Учебное пособие. — М.: МЛТИ, 1980.

Допоміжна

1. Глазачев Б.А. Посібник майстра зеленого господарства / Б.А. Глазачев, В.В. Пушкар– Київ : Техніка, 1996.
2. Кирильчик Л.А. Декоративные растения в композиции /Л.А. Кирильчик. – Минск : Полымя,1981. –160 с.
3. Марковский Ю.Б. Каменистые сады / Ю.Б. Марковский. – Москва : Фитон, 2000. – 272 с.
4. Соколова Т.А. Цвет в ландшафтном дизайне / Т.А.Соколова, И.Ю. Боговая, О.Н. Бобылева. – М. : Фитон+, 2007. – 128 с.
5. Хессайон Д.Г. Всё о розах / Д.Г. Хессайон. – Москва : Кладезь-Букс, 2000. – 128 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <https://www.houzz.ru>
2. <http://101dizain.ru/ozelenenie/cvetnik/oformlenie-klumb-i-cvetnikov-foto.html>
3. <https://remstd.ru>